

МОТИВАЦІЯ ЯК ОСНОВА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ - МЕДИКІВ

Кравченко С.П.

Полтавський державний медичний університет

Проблема мотивації – одна з фундаментальних у соціології, психології та педагогіці вищої школи. Актуальність вивчення мотивації студентів зумовлена вимогами сучасного суспільства. У медицині дуже гостро стоять питання життя і смерті, здоров'я й честі, свободи й гідності людини. Для регуляції цих питань, крім загальнолюдських моральних цінностей, потрібні ще додаткові спонукання (мотивації) у вигляді підвищених моральних вимог до лікаря чи викладача медичного вишу.

Ключові слова: мотивація студентів, мотивація викладачів, медичний ЗВО, навчальна діяльність, рівень освіти.

The problem of motivation is one of the fundamental ones in sociology, psychology and pedagogy of higher education. The relevance of studying students' motivation is determined by the requirements of modern society. In medicine, the issues of life and death, health and honor, freedom and human dignity are very acute. In order to regulate these issues, in addition to universal moral values, additional incentives (motivation) are needed in the form of increased moral requirements of a doctor or a teacher of a medical university.

Keywords: motivation of students, motivation of teachers, medical university, educational activity, level of education.

Найсильнішими рушійними почуттями людини є мотивація, спонукання, прагнення якоїсь дії. Мотивація, загалом, є рушієм усього, зокрема й прогресу людства, отже, забезпечує саме його існування на Землі.

Як важливі поняття філософії, а потім психології й соціології, мотивації на фізіологічному рівні описано вже досить давно. Однак те, що філософи називають внутрішньою мотивацією, залишається до теперішнього часу і, вважаємо, залишатиметься темою, не вивченою так довго, як існуватиме людство. Незрозуміло, чому одній людині досить «малого» і вона не докладає жодних зусиль для того, щоб мати більше, а іншій – навпаки, завжди чогось не вистачає, вона живе в постійному пошуку, бажанні нового, цікавого, більшого. Усі ці розбіжності «правлять» мотивацією людей [1; 4].

Індивідуальні мотивації можуть співвідноситися тільки із задоволенням власних фізіологічних потреб людини, а можуть бути спрямовані на соціум, тобто певною мірою, перестаючи бути індивідуальними, переростають у групові. Але найвищими визано внутрішні мотивації [2].

Проблема мотивації – одна з фундаментальних у соціології, психології та педагогіці вищої школи. Актуальність вивчення мотивації студентів обумовлена вимогами сучасного суспільства. За даними соціологічних досліджень, мотивація студентів не виникає в ЗВО, студенти «приносять» із собою індивідуальні особливості, свій характер, свій тип вищої нервової діяльності, що сформувалися в дитинстві й підлітковому віці сім'єю, внутрішньосімейними й родинними взаємовідносинами, благополуччям чи неблагополуччям, в якому відбувалося це формування. На мотивацію студентів у ЗВО посилено впливає студентський колектив, найближча референтна група.

Особливі вимоги в суспільстві пред'являються до студентів медичних вишів, утім, як завжди. Лікаря суспільством сприймалися як носії істини, цілителі в істинному, споконвічному розумінні цього слова, адже лікар лікує не тільки (а іноді й не стільки) тіло, а й душу хворого. Тому таким важливим є питання мотивації студентів-медиків до здобуття знань. Можна сказати, що спочатку групова мотивація отримання вищої медичної спеціальної освіти стає за сприятливих умов внутрішньою, індивідуальною потребою людини.

Процес підвищення якості підготовки майбутніх лікарів в умовах сучасного суспільства дуже актуальний і складний, але в його основі завжди має бути висока мотивація студентів до здобуття знань. Необхідно зазначити, що базою для цього є потреба людини у визнанні, у високій оцінці власних переваг, необхідності поваги оточення і, зрештою, у самоповазі. Наявність усього вищезгаданого робить людину (а в нашому випадку – студента медичного вишу) впевненою, сильною, дає їй почуття власної значущості, її корисності й необхідності в цьому світі, тобто задовольняє її потребу в самоактуалізації.

Значною мірою мотивація студентів до вивчення дисципліни схильна до впливу її специфіки. Так, за даними досліджень [3; 6], показано, що на початку вивчення предмета «Хірургія» лише 47% студентів медичного факультету вважали «можливим» і лише 15% «необхідним» його вивчення для їхньої подальшої практичної роботи. 23% опитаних студентів були впевнені, що це їм не знадобиться, а 15% були переконані в повній непотрібності вивчення. Проте за рік уже 50% студентів були твердо впевнені в потребі знань, 30% сумнівалися в цьому, а 20% продовжували вважати це непотрібним. Оскільки дисципліна вивчається з 4 по 6 курс, після закінчення всі опитані студенти були твердо переконані в обов'язковості її вивчення за щоденної необхідності використання у своїй роботі [5].

Мотивація студентів змінюється не лише протягом кількох років вивчення тієї чи іншої спеціальності, а й за стисліший проміжок часу, наприклад, при цикловому навчанні «вузьких» спеціальностей (проктологія, торакальна хірургія та ін.). На початку вивчення студенти, як правило, стурбовані отриманням заліку або складанням іспиту, але після ознайомлення з клінічними прикладами, що стосуються їх самих чи їхніх близьких (онкопатологія, хвороби прямої кишки, наслідки трам тощо) мотивація студентів змінюється в позитивний бік.

Таким чином, процеси мотивації не є чимось «застиглим», ними можна й потрібно керувати. Інтерес студентів до дисципліни безпосередньо залежить від особистості викладача, тому на професорсько-викладацькому складі кафедри лежить дуже висока відповідальність.

Зазвичай педагоги були носіями професійних знань, а ще й провідниками культури. Сучасному викладачеві ЗВО важливо не лише бути «предметником», як раніше говорили в школах, а й виконувати три функції: навчальну, виховну й дослідницьку. Найчастіше сучасні викладачі поєднують педагогічну й наукову роботу, проте для клінічних кафедр медичного вишу цього недостатньо – необхідно бути висококваліфікованим лікарем. У сучасних

умовах надлишку інформації та її доступності викладачі ЗВО мають бути не стільки носіями й передавачами («трансляторами»), скільки організаторами пізнавальної діяльності студентів, їхньої самостійної роботи й наукової творчості.

Викладач перестає бути транслятором, а студент перестає бути «губкою» для знань від нього. Це пов'язано з тим, що медицина належить до сфери людської діяльності, де пред'являються надзвичайно високі моральні вимоги до людей. У медицині дуже гостро стоять питання життя і смерті, здоров'я й честі, свободи й гідності людини. Для регуляції цих питань, крім загальнолюдських моральних цінностей, потрібні ще додаткові спонукання (мотивації) у вигляді підвищених моральних вимог до лікаря чи викладача медичного вишу. Оцінюючи працю педагога-викладача, суспільство бере до уваги не лише рівень освіти, обсяг спеціальних знань, умінь, навичок, а і його моральні якості як основу для формування в студентів високих мотиваційних потреб. Таким чином, потреби мотивації в медичному виші торкаються не лише студентської, а й викладацької спільноти.

Список використаної літератури

1. Божович Л. И. Проблема развития мотивационной сферы личности / Л. И. Божович. – М. : Академия, 2012. – 212 с.
2. Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека / В. К. Вилюнас. М. : Изд-во МГУ, 2010. 288 с.
3. Гилюн О. В. Освітні мотивації студентської молоді / О. В. Гилюн // Грані : наук.-теорет. і громад.-політ. альманах / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара; Центр соц.-політ. дослідж. – Д., 2012. – № 1 (81). – С. 102–104.
4. Михайличенко В. Є. Роль мотивації навчально-пізнавальної діяльності у формуванні професійної спрямованості студентів / В. Є. Михайличенко, В. В. Полянська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – Вип.17 (70). – С. 320–327.
5. Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (Eds.). Building academic success on social and emotional learning: What does the research say? – New York: Teachers College Press, 2004. 9.
6. Система дидактичних принципів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/172/5448.html>

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Краснова О.І., Плужнікова Т.В., Мартиненко Н.В.

Полтавський державний медичний університет

Розглянуто ефективний розвиток освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема хмарних технологій у навчальному процесі для здобувачів закладів вищої освіти. Показано переваги використання серверів при поданні матеріалів навчання.

Ключові слова: освіта, навчальний процес, інформаційно-комунікаційні технології, хмарне середовище.

The article discusses the effective development of education using information and communication technologies. One of these is the use of cloud technologies in the educational process for applicants of higher education institutions. The advantages of using servers when submitting training materials are shown.

Keywords: education, educational process, information and communication technologies, cloud environment, servers.

Розвиток системи освіти в умовах сьогодення вже неможливо уявити без використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [1;4]. Формування освітнього простору в умовах розвитку інформаційних технологій спрямоване на підвищення якості освіти. Особливо поширилося використання цих технологій у період упровадження дистанційного навчання через пандемію COVID-19 і воєнний стан на території України.

Дистанційне навчання потребує від викладача знань і вмінь використання спеціальних методів комунікації та взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, які перебувають віддалено від навчального закладу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій визнано дієвим засобом підвищення якості освітнього процесу. Здобувачі освіти вищої частини навчального матеріалу можуть опанувати під час самостійної роботи. Значно підвищується контроль якості освітнього процесу.

Використовуючи під час навчання інформаційні технології, у здобувачів освіти формуються вміння швидко оперувати й управляти даними. Сучасний здобувач – це людина, яка під час навчання використовує електронні засоби навчання, зокрема електронні підручники. При цьому технічними засобами є як комп'ютер, ноутбук, так і телефон [2].

Також слід зазначити, що викладачі сучасного вищого навчального закладу мають достатні навички роботи на комп'ютері й постійно використовують у своїй роботі інтернет. Нове покоління комп'ютерних технологій має сучасне програмне забезпечення, що дає можливість самостійно вибрати модель створення електронного середовища для заняття, самостійно складати навчальні електронні матеріали для підготовки до заняття, створювати власні презентації, тестові завдання [4]. Це потребує систематичного підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності, щоби створити якісні за структурою і складом ресурси для навчання. Тому викладач має бути постійно інформований про нові технології й уміти застосовувати їх у своїй діяльності.

Одним із напрямів організації навчального процесу стало застосування хмарних технологій, які протягом останніх років усе активніше поширюються.

Хмарні технології – це середовище, засноване на використанні ресурсів комп'ютера й можливостей сервісів інтернету, де можна зберігати інформацію для навчання. Також хмарні технології дозволяють обробити інформацію й надати доступ до неї іншим учасникам навчального процесу через оналайн-сервіси. При цьому доступ до хмарного середовища можна відразу надавати великій кількості осіб [5]. Хмарні технології забезпечують можливість проведення інтерактивних занять із великою кількістю здобувачів, які при цьому можуть перебувати в різних куточках планети.